

Σχέδιο Νόμου:

«Αδειοδότηση διαστημικών δραστηριοτήτων και καταχώριση διαστημικών αντικειμένων, Εθνικό Μητρώο Διαστημικών Αντικειμένων, Ίδρυση Ελληνικού Διαστημικού Οργανισμού»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Κεφάλαια Α' – Β': «Αδειοδότηση διαστημικών δραστηριοτήτων και καταχώριση διαστημικών αντικειμένων, Εθνικό Μητρώο Διαστημικών Αντικειμένων, Ίδρυση και αρμοδιότητες Ελληνικού Διαστημικού Οργανισμού».

Επί της αρχής:

Ο σκοπός του παρόντος σχεδίου νόμου είναι αφενός η θεσμοθέτηση ενός πλαισίου κανόνων, όρων και προϋποθέσεων για την αδειοδότηση διαστημικών δραστηριοτήτων καθώς και για την καταχώριση διαστημικών αντικειμένων στο εθνικό Μητρώο και αφετέρου η ίδρυση ελληνικής διαστημικής εταιρείας.

1. Στο πρώτο σκέλος του παρόντος, η ελληνική Διοίκηση προβαίνει για πρώτη φορά στην κατάρτιση εθνικής νομοθεσίας για την άσκηση διαστημικών δραστηριοτήτων ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τον ρόλο και την παρουσία της σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο μεταξύ των «διαστημικών εθνών» (space fared nations). Η χρήση και εξερεύνηση του Εξωατμοσφαιρικού Διαστήματος υπόκειται σε διεθνείς κανόνες και αρχές με τους οποίους συμμορφώνεται και η Ελλάδα, εφόσον χρησιμοποιεί διαστημικούς πόρους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται το ραδιοφάσμα και συγκεκριμένες ζώνες συχνοτήτων, για δημόσιους σκοπούς εν προκειμένω. Συνεπώς, η αδειοδότηση διαστημικών δραστηριοτήτων για τις οποίες χρησιμοποιούνται διαστημικοί πόροι επιβάλλεται και για λόγους έμπρακτης τήρησης της νομιμότητας σε διεθνές επίπεδο, πέραν της τυπικής υπογραφής και επικύρωσης διεθνών συμβάσεων και συνθηκών. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι το διεθνές διαστημικό δίκαιο απαρτίζεται καταρχήν από Συνθήκες, Συμφωνίες και Συμβάσεις του Οργανισμού Ήνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), οι οποίες συνεπάγονται μια δέσμη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τα συμβαλλόμενα κράτη που προσχωρούν σε αυτές και τις επικυρώνουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, όπως έχει ήδη πραγματοποιηθεί από το ελληνικό Κράτος σύμφωνα με το Άρθρο 28 §1 του Συντάγματος. Πέραν αυτών των νομικά δεσμευτικών κειμένων, μια σειρά Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ καθώς και άλλα κείμενα (π.χ. κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις, αρχές, κανόνες, κανονισμοί, κ.ά.) ρυθμίζουν ειδικότερα θέματα περί Εξωατμοσφαιρικού Διαστήματος. Επιπλέον, οι επισήμως θεσμοθετημένοι κανόνες για την άσκηση διαστημικών δραστηριοτήτων καθίστανται απαραίτητοι καθώς η Ελλάδα, ως Κράτος Εκτόξευσης σύμφωνα με το διεθνές διαστημικό δίκαιο, φέρει διεθνή ευθύνη για τυχόν ζημίες που προκαλούνται από διαστημικά αντικείμενα που έχουν εκτοξευθεί στο Εξωατμοσφαιρικό Διάστημα. Επιπροσθέτως, η καταχώριση διαστημικών αντικειμένων που εκτοξεύονται στο Εξωατμοσφαιρικό Διάστημα – και για τα οποία το ελληνικό Κράτος είναι Κράτος Αρχείου σύμφωνα με το διεθνές διαστημικό δίκαιο – σε εθνικό Μητρώο που τηρείται

στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης συνιστά μια διεθνή υποχρέωση της χώρας, η οποία συναρτάται περαιτέρω και με την προαναφερθείσα διεθνή ευθύνη του Κράτους. Από τα παραπάνω αποδεικνύεται και η ουσιαστική σημασία της συμμετοχής του ελληνικού Κράτους τόσο σε διεθνείς (COPUOS –Committee on the Peaceful Uses of Outer Space) όσο και, κυρίως, σε ευρωπαϊκούς φορείς (ESA – European Space Agency) στο πεδίο του Εξωτερικού Διαστήματος, καθώς για την θέσπιση του εν λόγω σχεδίου νόμου έχει πραγματοποιηθεί συγκριτική μελέτη και αξιοποίηση σχετικών πρακτικών και τεχνογνωσίας.

2. Στο δεύτερο σκέλος του παρόντος σχεδίου νόμου, ιδρύεται ελληνικός διαστημικός οργανισμός, με την μορφή ΔΕΚΟ. Καταρχάς, επισημαίνεται ότι η Ελλάδα είναι από τις ελάχιστες χώρες της Ε.Ε. που δεν διαθέτει έναν αντίστοιχο Οργανισμό προκειμένου να αξιοποιεί εμπορικά, επιστημονικά και ερευνητικά τα δικαιωμάτων της και την πληθώρα ερευνητικών και επιστημονικών εφαρμογών και πόρων που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Διαστημική Υπηρεσία (European Space Agency). Από την άσκηση των δικαιωμάτων της χώρας στο διαστημικό φάσμα δημιουργείται πληθώρα εμπορικών ευκαιριών που πρέπει να αξιοποιηθούν από μία αντίστοιχη με τα ευρωπαϊκά δεδομένα εταιρεία συντονισμού και διαμόρφωσης διαστημικής πολιτικής. Ο εν λόγω οργανισμός θα αναλάβει επιπλέον την εμπορική/πειραματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων του Δημοσίου με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Είναι επίσης σημαντικό να αξιοποιηθούν από το Ελληνικό Δημόσιο οι ερευνητικές και επιστημονικές εφαρμογές που προκύπτουν από τις πολιτικές για το Διάστημα, όπως πχ. εφαρμογές πολιτικής προστασίας (παρακολούθηση Γης, πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών και φυσικών καταστροφών, αυθαίρετη δόμηση, φύλαξη και επιτήρηση συνόρων, κ.λπ.). Παράλληλα, θα επιχειρηθεί η διασύνδεση ως κόμβος αυτού του οργανισμού με σημαντικά ερευνητικά κέντρα, ελληνικά και παγκόσμιας εμβέλειας καθώς και η διασύνδεση έρευνας και παραγωγής για ελληνικές επιχειρήσεις. Σημειωτέον ότι η Ελλάδα, μέσω της συμμετοχής της στον προϋπολογισμό της Ε.Ε., έχει δαπανήσει εκατομμύρια ευρώ τις δύο τελευταίες δεκαετίες για τη συμμέτοχή της σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το Galileo/EGNOS, COPERNICUS, τα οποία μερικώς αξιοποιεί. Περαιτέρω, για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των ευκαιριών που διαμορφώνονται στον διαστημικό τομέα, για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου και την εκπροσώπηση σε Επιτροπές της Ε.Ε. και του ΟΗΕ για την ειρηνική χρήση του Εξωτερικού Διαστήματος απαιτείται στελέχωση από εξειδικευμένο προσωπικό υψηλού επιπέδου και άμεσης ανταπόκρισης. Όλα τα παραπάνω απαιτούν την ίδρυση ενός ευέλικτου νομικού προσώπου που θα ανήκει και θα εποπτεύεται από το ελληνικό Δημόσιο, το οποίο θα μπορεί να αναλάβει, να συντονίσει και να διεκπεραιώσει το σύνολο αυτών των δραστηριοτήτων. Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι για την επιτυχή και άμεση εκπλήρωση του σκοπού του με τεχνικοοικονομικά κριτήρια, ο ως άνω οργανισμός πρέπει να διαφοροποιείται από ορισμένες διατάξεις του δημοσίου τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες άσκησης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης δικαιωμάτων επί των διαστημικών αντικειμένων και των τροχιακών δορυφορικών θέσεων, τα ζητήματα εθνικής ασφάλειας και στρατιωτικών εφαρμογών, την αναγκαιότητα άμεσης πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού από την παγκόσμια αγορά και την ταχύτατη σύναψη συμβάσεων με ειδικούς επιστήμονες και συμβούλους για περιπτώσεις δορυφορικού συντονισμού με άλλα διαστημικά αντικείμενα, καθώς την προμήθεια ειδικού εξοπλισμού (λογισμικό, αναλυτές φάσματος, πειραματικά εργαστήρια, κ.λπ.).

Επί των άρθρων:

Άρθρο 1 (Αντικείμενο – Πεδίο Εφαρμογής): Το παρόν άρθρο ορίζει ότι στο πρώτο μέρος του παρόντος σχεδίου νόμου ρυθμίζονται οι διαδικασίες της αδειοδότησης και εποπτείας διαστημικών δραστηριοτήτων, της τήρησης εθνικού Μητρώου διαστημικών αντικειμένων καθώς και η διεθνής ευθύνη του Κράτους από ζημίες που προκαλούνται από τα χρησιμοποιούμενα για τις διαστημικές δραστηριότητες αντικείμενα που εκτοξεύονται στο Εξωατμοσφαιρικό Διάστημα.

Πρόκειται για μια πολυδιάστατη διαδικασία καθώς διακρίνονται ειδικότερες περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται αδειοδότηση, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την εθνικότητα (στην περίπτωση φυσικού προσώπου), την επιχειρηματική έδρα (στην περίπτωση νομικού προσώπου) του φορέα (operator), τον τόπο και τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τις εκάστοτε διαστημικές δραστηριότητες και ενδεχομένως επιμέρους διμερείς ή πολυμερείς διεθνείς συμφωνίες (στην περίπτωση της συνεκτόξευσης διαστημικών αντικειμένων και επιμερισμού της διεθνούς ευθύνης).

Άρθρο 2 (Ορισμοί): Στο άρθρο αυτό παρέχονται οι ορισμοί των εννοιών που απαντώνται στο κείμενο του σχεδίου νόμου. Επισημαίνεται ότι, έχει αξιοποιηθεί ευρέως η συνδρομή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος (ESA), και έχουν ληφθεί υπόψη κυρίως ορισμοί οι οποίοι ενσωματώνονται σε διεθνή κείμενα του ΟΗΕ (π.χ. Κράτος Εκτόξευσης, Ζημία, κ.ά.) καθώς και σε παρόμοιες νομοθεσίες άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Σημειώνεται ότι δεν υφίσταται διεθνώς αποδεκτός ορισμός της έννοιας «Εξωατμοσφαιρικό Διάστημα», η οποία συνήθως (πρακτικά) οριοθετείται στο υψόμετρο των 100 χιλιομέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Επισημαίνεται ότι όπου στην κείμενη νομοθεσία περί διαστημικών αντικειμένων αναφέρεται ο όρος «Αρχείο» νοείται ο όρος «Μητρώο».

Άρθρο 3 (Υποχρέωση αδειοδότησης): Η διαδικασία της αδειοδότησης διαστημικών δραστηριοτήτων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα πεδία της διαστημικής νομοθεσίας, διότι αφενός διασφαλίζει την ορθή άσκηση της ίδιας της δραστηριότητας σε κάθε στάδιο και αφετέρου προστατεύει την εθνική ασφάλεια, την δημόσια υγεία και την ασφάλεια προσώπων και αγαθών από την εν λόγω δραστηριότητα.

Η άδεια αφορά αποκλειστικά στον φορέα που ασκεί ή που πρόκειται να ασκήσει διαστημική δραστηριότητα, ενώ μπορεί να μεταβιβαστεί υπό όρους και προϋποθέσεις (αναλύονται ειδικότερα στο Άρθρο 10).

Άρθρο 4 (Όροι αδειοδότησης): Στο άρθρο αυτό διευκρινίζεται ότι η χρονική διάρκεια ισχύος της άδειας μπορεί να είναι απεριόριστη ή συγκεκριμένη με δυνατότητα ανανέωσης και ακολούθως παρατίθενται οι όροι που πρέπει να τηρούνται από τον αιτούντα φορέα. Βάσει αυτών των όρων λαμβάνεται ολοκληρωμένη μέριμνα για την ορθή άσκηση της εκάστοτε διαστημικής δραστηριότητας σε τέσσερα επίπεδα: στον ίδιο τον φορέα (αποδεδειγμένη αξιοπιστία, ικανότητα και εμπειρία, πρόβλεψη για ασφαλιστική κάλυψη και ομαλή ολοκλήρωση της εκάστοτε δραστηριότητας), στον χώρο του Διαστήματος (διαχείριση διαστημικών υπολειμμάτων, αποτροπή μόλυνσης στο διαστημικό περιβάλλον και σε ουράνια σώματα), στην εθνική Επικράτεια (προστασία γήινου περιβάλλοντος, διασφάλιση εθνικής ασφάλειας, δημόσιας τάξης και υγείας, ασφάλειας προσώπων και αγαθών, διαφύλαξη εθνικών συμφερόντων) και στις διεθνείς υποχρεώσεις του ελληνικού Κράτους (σεβασμός

διεθνούς δικαίου καθώς και τήρηση επιμέρους υποχρεώσεων της ελληνικής Διοίκησης, και εν προκειμένω του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, ως μέλος της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών – ενός ειδικότερου οργανισμού του ΟΗΕ στο πεδίο των Τηλεπικοινωνιών). Περαιτέρω, λόγω της ιδιαιτερότητας της διαστημικής δραστηριότητας και των πολλών τύπων που μπορεί αυτή να λάβει σήμερα ή στο μέλλον, παρέχεται η δυνατότητα επιβολής επιπρόσθετων ειδικότερων όρων, ιδίως όσον αφορά την τοποθεσία άσκησης των δραστηριοτήτων ή τις εγκαταστάσεις του φορέα καθώς και την ασφάλιση δραστηριοτήτων και συναφών με αυτές αντικειμένων, ενώ προβλέπεται και η παροχή τεχνικής βοήθειας από τρίτους για την εκτίμηση επιμέρους πτυχών της εκάστοτε δραστηριότητας. Τέλος, προβλέπεται και η δυνατότητα αιτιολογημένης μεταβολής των προαναφερθέντων ειδικότερων όρων σε μια απόφαση αδειοδότησης καθώς και της διάρκειας εφαρμογής τους, κατά περίπτωση.

Άρθρο 5 (Περιεχόμενο του φακέλου και διαδικασίας): Σημείο αφετηρίας της διαδικασίας αδειοδότησης μιας διαστημικής δραστηριότητας αποτελεί η υποβολή αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερόμενου φορέα προς τον Υπουργό μαζί με την κατάθεση χρηματικού παραβόλου (ύψους 6.000 €). Με την αίτηση κατατίθενται και συγκεκριμένα δικαιολογητικά, προκειμένου να είναι διασφαλισμένη η Διοίκηση αφενός για την ικανότητα και επάρκεια του φορέα ως προς την άσκηση της δραστηριότητας και αφετέρου για την εκπλήρωση των διεθνών υποχρεώσεων της που απορρέουν από το διεθνές διαστημικό δίκαιο. Όπως και στην περίπτωση των όρων αδειοδότησης έτσι και στην αίτηση αδειοδότησης, προβλέπεται η δυνατότητα τροποποίησης αλλά και απαίτησης πρόσθετων δικαιολογητικών, ενώ ο Υπουργός μπορεί να ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες εφόσον το κρίνει απαραίτητο για την αξιολόγηση της υποβληθείσας αίτησης. Επισημαίνεται ότι απόκρυψη ή άρνηση παροχής οποιασδήποτε αιτηθείσας πληροφορίας από τον φορέα προς τον Υπουργό μπορεί να συνεπάγεται απόρριψη της αίτησής του, καθώς τέτοια ενέργεια εκ μέρους του φορέα μπορεί να είναι επιβλαβής προς τα εθνικά συμφέροντα και την διασφάλιση δικαιωμάτων του Δημοσίου στο Εξωταμοσφαιρικό Διάστημα. Σε ό,τι αφορά την διαδικασία αξιολόγησης του κατατεθέντος φακέλου με όλα τα δικαιολογητικά για την αδειοδότηση διαστημικής δραστηριότητας προβλέπεται σχετική γνωμοδότηση από εμπειρογνώμονες, οι οποίοι ορίζονται από τον Υπουργό με ευρείες ελεγκτικές αρμοδιότητες τόσο επί των κατατεθέντων στοιχείων όσο και επί εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και λοιπών στοιχείων (υλικών και άυλων) που θα χρησιμοποιηθούν για την υπό αδειοδότηση δραστηριότητα. Τυχόν άρνηση πρόσβασης σε οποιοδήποτε στοιχείο του φορέα ενδέχεται να συνεπάγεται απόρριψη της αίτησης, για τους ίδιους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω.

Άρθρο 6 (Αναφορά περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων): Ο ενδιαφερόμενος φορέας υποβάλλει σε διαδοχικά στάδια αναφορές για τις επιπτώσεις του διαστημικού αντικειμένου στο περιβάλλον. Υποβάλλονται αναφορές πριν την εκτόξευση του αντικειμένου, μετά την εκτόξευσή του καθώς και στο τέλος του λειτουργικού χρόνου ζωής του. Το περιεχόμενο των αναφορών μπορεί να εξειδικευθεί στο μέλλον, ωστόσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η ευρωπαϊκή πρακτική χρήση διεθνών και ευρωπαϊκών προτύπων για τα ανωτέρω θέματα και η κατάρτιση και αξιολόγηση των αναφορών βάσει των σχετικών προτύπων. Ενδεικτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ISO (International Standardization Organization) 24113, ECSS (European Cooperation for Space Standardization) "Space Sustainability", ESA (European Space Agency) "Space Debris Mitigation Compliance Verification Guidelines", καθώς και τυχόν αντίστοιχα πρότυπα χωρών που κατασκευάζουν δορυφόρους (Η.Π.Α., Γαλλία, Ρωσία κλπ.).

Σημειώνεται ότι λόγω της πειραματικής/ ερευνητικής φύσης κάποιων διαστημικών δραστηριοτήτων, είναι πιθανή η αδειοδότηση δραστηριοτήτων που δεν πληρούν απόλυτα τις απαιτήσεις του σχετικού προτύπου, αλλά για λόγους έρευνας και επιστημονικού πειραματισμού διαφοροποιούνται σε ορισμένα σημεία των προτύπων.

Άρθρο 7 (Χορήγηση άδειας): Ο φορέας ενημερώνεται είτε για την αποδοχή είτε για την απόρριψη της αίτησής του εντός ενενήντα (90) ημερών από την υποβολή της, με την πρόβλεψη για παράταση του διαστήματος αυτού εφόσον απαιτείται. Ωστόσο, μη απάντηση εκ μέρους του Υπουργού εντός εξαμήνου από την υποβολή της αίτησης συνιστά σιωπηρή απόρριψη της.

Εφόσον εγκριθεί, η άδεια ενδέχεται να εμπεριέχει και ειδικότερους όρους που υπαγορεύονται από την φύση και τις συνθήκες άσκησης της κάθε δραστηριότητας, και τέλος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως για λόγους διαφάνειας και της ευρύτερης δυνατής ενημέρωσης.

Άρθρο 8 (Ελεγχος δραστηριοτήτων): Καθιερώνεται ο έλεγχος των διαστημικών δραστηριοτήτων με την δυνατότητα του Υπουργού να ορίζει εμπειρογνώμονες επιφορτισμένους με την διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων, ανά πάσα στιγμή, σε οτιδήποτε σχετίζεται αμέσως ή εμμέσως με την εκάστοτε δραστηριότητα και με την υποχρέωση της τήρησης της εχεμύθειας για οποιαδήποτε συναφή πληροφορία λαμβάνουν γνώση. Μη συνεργασία του υπό εξέταση φορέα σε κάθε περίπτωση δύναται να επιφέρει ανάκληση ή αναστολή της χορηγηθείσας άδειας, όπως αναλύεται στο επόμενο άρθρο, καθώς κάτι τέτοιο κρίνεται πως μπορεί να αποτελεί σκόπιμη απόκρυψη στοιχείων θέτοντας σε κίνδυνο είτε την ίδια την δραστηριότητα είτε το Κράτος στην ευρύτερη διαστημική κοινότητα.

Άρθρο 9 (Ανάκληση ή Αναστολή άδειας): Με τις διατάξεις του παρόντος προσδιορίζονται οι περιπτώσεις που δύνανται να υποχρεώσουν τον Υπουργό σε ανάκληση ή αναστολή της άδειας που έχει χορηγηθεί για την άσκηση διαστημικών δραστηριοτήτων, ενώ εφαρμόζεται και το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του διοικούμενου, εν προκειμένω του αδειοδοτούμενου φορέα, με την επιφύλαξη της επείγουσας ανάγκης για εφαρμογή της ανάκλησης ή αναστολής της άδειας. Έτσι, προβλέπονται αποκλειστικώς οι εξής περιπτώσεις για ανάκληση ή αναστολή της άδειας: μη τήρηση κάποιου εκ των γενικών ή ειδικών όρων της άδειας, παραβίαση διάταξης του παρόντος, επιτακτικοί λόγοι δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας. Προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν διαταραχή στην υπό εξέλιξη διαστημική δραστηριότητα και να διασφαλιστεί η κατά το δυνατόν ομαλότερη προσωρινή συνέχιση ή οριστική περάτωσή της, ο Υπουργός προβαίνει σε διάφορες ενέργειες, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται η υπαγόρευση οδηγιών στον φορέα ή σε τρίτους, η προσφυγή σε υπηρεσίες τρίτων ή η μεταβίβαση της δραστηριότητας σε άλλο φορέα (αναλύεται ειδικότερα στο επόμενο Άρθρο).

Τέλος, όπως και στην περίπτωση της χορήγησης έτσι και στην ανάκληση ή αναστολή της άδειας, η εν λόγω απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, προκειμένου να επιτυγχάνεται διαφάνεια μέσω της δημοσιοποίησης.

Άρθρο 10 (Μεταβίβαση δραστηριοτήτων): Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι ο προσδιορισμός της διαδικασίας μεταβίβασης μιας αδειοδοτημένης δραστηριότητας σε άλλο φορέα, η οποία υπόκειται αποκλειστικώς σε προηγούμενη έγκριση από τον Υπουργό, κατόπιν αίτησης του μεταβιβάζοντα φορέα. Όπως και στην περίπτωση της χορήγησης άδειας έτσι και στην μεταβίβαση αυτής τηρούνται οι ίδιοι όροι και προϋποθέσεις, όπως υπαγορεύονται στις

διατάξεις του παρόντος, χωρίς να αποκλείεται η επιβολή πρόσθετων όρων είτε για τον μεταβιβάζοντα είτε για τον μεταβιβασθέντα φορέα. Συνεπώς, διατηρείται το ίδιο αυστηρό πλαίσιο όπως και στην αδειοδότηση μιας δραστηριότητας.

Λαμβάνεται ειδική μέριμνα στην περίπτωση που ο μεταβιβασθείς φορέας αποτελεί αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπου απαιτείται η ύπαρξη (διμερούς ή πολυμερούς) συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδας και του αλλοδαπού κράτους και στην οποία θα υπάρχει ρήτρα αποζημίωσης της Ελλάδας, προκειμένου να είναι κατοχυρωμένη έναντι κάθε προσφυγής εναντίον της ή έναντι κάθε αγωγής για πρόκληση ζημιών, εφόσον φέρει την ιδιότητα του Κράτους Εκτόξευσης ή/και του Κράτους Μητρώου σύμφωνα με το διεθνές διαστημικό δίκαιο.

Άρθρο 11 (Διεθνής ευθύνη για ζημίες): Κατ' αρχήν και για να τεθεί το γενικότερο πλαίσιο περί διεθνούς ευθύνης, το «καθ' ύλην αρμόδιο» διεθνές κείμενο που ρυθμίζει τέτοια ζητήματα είναι η Σύμβαση για τη διεθνή ευθύνη από ζημίες που προκαλούνται από διαστημικά αντικείμενα των Ηνωμένων Εθνών. Η εν λόγω Σύμβαση έχει κυρωθεί από τη χώρα μας με το ν. 563/1977 (ΦΕΚ Α' 75) και φέρει ένα Κράτος Εκτόξευσης προ των διεθνών ευθυνών του με την καταβολή αποζημίωσης για βλάβη προκληθείσα από διαστημικό αντικείμενο του αδειοδοτημένου από αυτό φορέα στην επιφάνεια της Γης ή σε αεροσκάφος εν πτήσει, σύμφωνα με το Άρθρο 2 αυτής. Κρίνεται σκόπιμο να τονιστεί εξ αρχής ότι, τη διεθνή ευθύνη σύμφωνα με τις διατάξεις της παραπάνω Σύμβασης φέρει-ουν αποκλειστικά και μόνο Κράτος-η εκτόξευσης, δηλαδή οι εθνικές Διοικήσεις.

Περαιτέρω, στην περίπτωση της συνεκτόξευσης προβλέπεται η δυνατότητα σύναψης συμφωνίας μεταξύ των συνεκτόξευόντων κρατών όσον αφορά τον επιμερισμό της οικονομικής υποχρέωσης που κατέβαλε ως αποζημίωση ένα εκ των κρατών αυτών (σύμφωνα με το Άρθρο 5 §2 εδ. 2 της Σύμβασης του ΟΗΕ). Με τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλεται στον φορέα η σύναψη ασφάλισης προκειμένου να είναι διεθνώς κατοχυρωμένη η Ελλάδα ως Κράτος Εκτόξευσης για ζημίες που τυχόν προκληθούν κατά στην άσκηση αδειοδοτημένων διαστημικών δραστηριοτήτων. Απαλλαγή ή χαμηλότερο ποσό ασφάλισης προβλέπεται στην περίπτωση που εξυπηρετείται δημόσιο συμφέρον από την εκάστοτε δραστηριότητα, ενώ η ασφάλιση δεν είναι απαραίτητη όταν το ίδιο το Κράτος είναι ο φορέας.

Περαιτέρω, δίνεται η δυνατότητα στο Κράτος να αναζητήσει από τον φορέα αποζημίωση για τις προκληθείσες από την δραστηριότητά του ζημίες, ως συνδικαλιούχο στην ασφάλιση. Ειδικότερα, προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος δυο περιπτώσεις προκληθείσας ζημίας, όπου στην μεν ζημιώνονται αλλοδαπά κράτη ή αλλοδαποί υπήκοοι και στην δε ζημιώνονται Έλληνες υπήκοοι, ενώ για κάθε περίπτωση προσδιορίζεται ο τρόπος εκτίμησης της ζημίας. Επιπλέον, στις διατάξεις του παρόντος προβλέπονται η προσωρινή αξίωση από το Κράτος του ποσού αποζημίωσης μέχρι την οριστική πληρωμή του από τον φορέα, το δικαίωμα του Κράτους να λάβει οποιοδήποτε άλλο μέτρο κρίνει απαραίτητο καθώς και το εκ της σχετικής σύμβασης περί διεθνούς ευθύνης δικαιώμα του Κράτους να προσφεύγει αυτοτελώς εναντίον άλλου Εκτοξεύοντος Κράτους.

Άρθρο 12 (Υποχρέωση ενημέρωσης): Με το παρόν άρθρο αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση σε διαστημικό αντικείμενο στο οποίο ενδέχεται να παρατηρηθεί κάποιου είδους δυσμενής ή ανώμαλη κατάσταση κατά την διάρκεια μιας διαστημικής δραστηριότητας με πιθανές επιπτώσεις σε πρόσωπα και αντικείμενα. Για τέτοια γεγονότα πρέπει να λαμβάνει γνώση αμελλητί ο Υπουργός από τον φορέα.

Άρθρο 13 (Επιστροφή διαστημικού αντικείμενου): Με το παρόν άρθρο υλοποιούνται διεθνείς υποχρεώσεις του Κράτους δυνάμει της Συμφωνίας για τη Διάσωση των Αστροναυτών, την Επιστροφή των Αστροναυτών και την Επιστροφή Αντικειμένων που εκτοξεύθηκαν στο Εξωτερικό Διάστημα των Ηνωμένων Εθνών, η οποία έχει επικυρωθεί με το ν.δ. 189/1974 (ΦΕΚ Α' 350). Όπως εξάλλου διατυπώνεται στο Άρθρο V §2 της ανωτέρω Συμφωνίας: «Έκαστον των Συμβαλλομένων Μερών έχον δικαιοδοσίαν επί εδάφους επί του οποίου έχει ευρεθή αντικείμενον ή μέρος τούτου προερχόμενον εκ του διαστήματος, τη αιτήσει της εκτοξευούσης αρχής και τη βοηθεία αυτής, θα λάβη τα κατά την κρίσην του πρακτικώτερα μέτρα δια την ανάκτησιν του αντικειμένου ή του εξαρτήματος.» Έτσι στο άρθρο αυτό του σχεδίου νόμου, ορίζεται η υποχρέωση του Υπουργού να φροντίσει για την επιστροφή διαστημικού αντικειμένου, το οποίο δεν είναι καταχωρισμένο στο εθνικό Μητρώο, στο αρμόδιο κράτος δικαιοδοσίας του, εφόσον εντοπιστεί σε ελληνικό έδαφος. Επίσης, προβλέπεται και ο συντονισμός με τις κρατικές υπηρεσίες της πολιτικής προστασίας και της εθνικής άμυνας στην περίπτωση που απαιτείται να αναγνωριστεί το Κράτος Αρχείου για αντικείμενο που έχει εντοπιστεί σε ελληνικό έδαφος και πρέπει να επιστραφεί στο κράτος δικαιοδοσίας του. Και σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση τυχόν προσώπων και αντικειμένων που υπέστησαν ζημία από το εν λόγω αντικείμενο.

Άρθρο 14 (Κάλυψη εξόδων αίτησης): Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δημιουργείται οικονομική υποχρέωση του υπό αδειοδότηση ή του ήδη αδειοδοτημένου φορέα όσον αφορά το κόστος παροχής των υπηρεσιών των ορισμένων από τον Υπουργό εμπειρογνωμόνων, όπως αναφέρονται στα άρθρα 5 και 8, ενώ τυχόν μη κάλυψη οποιασδήποτε σχετικής δαπάνης επιφέρει ενδεχόμενη απόρριψη ή αναστολή της άδειας άσκησης διαστημικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 15 (Κυρώσεις): Στο παρόν προβλέπεται η επιβολή ποινών σε φορέα που αφενός προβαίνει σε διαστημικές δραστηριότητες χωρίς να έχει λάβει άδεια και αφετέρου παραπληροφορεί τις αρμόδιες αρχές/τον Υπουργό σχετικά με ήδη αδειοδοτημένες δραστηριότητές του. Δεδομένης της σοβαρότητας που συνεπάγονται μη αδειοδοτημένες ή ανεπαρκώς αδειοδοτημένες διαστημικές δραστηριότητες τόσο για το διαστημικό περιβάλλον όσο και κυρίως για την ανθρώπινη ζωή, την περιουσία και τις διεθνείς σχέσεις μεταξύ των κρατών που δραστηριοποιούνται στον χώρο του Εξωτερικού Διαστήματος, είναι επιβεβλημένη η πρόβλεψη για την επιβολή κυρώσεων, αναλόγως των εκάστοτε συνθηκών.

Άρθρο 16 (Μεταβατικές διατάξεις): Οι μεταβατικές διατάξεις αποσκοπούν στην ομαλή συνέχιση και ολοκλήρωση εντός ενός έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος των εν εξελίξει διαστημικών δραστηριοτήτων προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαταραχή από την απότομη διακοπή τους, ενώ δεν επιτρέπεται καμία μεταβίβαση σε αυτό το χρονικό διάστημα.

Άρθρο 17 (Εθνικό Μητρώο Διαστημικών Αντικειμένων): Στο Άρθρο 2 §1 της Σύμβασης για την Καταγραφή αντικειμένων που εκτοξεύονται στο Εξωτερικό Διάστημα (η οποία έχει κυρωθεί με το ν. 3131/2003 – ΦΕΚ Α' 79) αναφέρεται ότι: «Όταν ένα διαστημικό αντικείμενο εκτοξεύεται στην τροχιά της Γης ή πέραν αυτής, το Κράτος εκτόξευσης θα καταχωρήσει το διαστημικό αντικείμενο μέσω μιας εισαγωγής σε ένα κατάλληλο αρχείο που θα διατηρεί. Κάθε Κράτος εκτόξευσης θα ενημερώνει το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την ίδρυση αυτού του αρχείου.» Έτσι, η Ελλάδα ως Κράτος εκτόξευσης εκ του γεγονότος ότι «εκτοξεύει ή προκαλεί την εκτόξευση ενός διαστημικού αντικειμένου» (όπως προκύπτει από το Άρθρο 1)

-E -

υποχρεούται να τηρεί ένα τέτοιο εθνικό Μητρώο με τα στοιχεία εκάστου διαστημικού αντικειμένου που εκτοξεύει. Άλλα και να ενημερώνει τον Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε. περί της ιδρύσεως του οικείου Μητρώου της. Επίσης, και ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. από την πλευρά του υποχρεούται να τηρεί ένα (αντίστοιχο) Μητρώο, στο οποίο καταχωρίζονται οι πληροφορίες κάθε διαστημικού αντικειμένου που εκτοξεύεται από όλα τα Κράτη αρχείου (εφόσον βέβαια έχουν υπογράψει και κυρώσει την εν λόγω Σύμβαση) και οι οποίες (πληροφορίες) ορίζονται στο Άρθρο 4 της εν λόγω Σύμβασης. Επισημαίνεται ότι η πρόσβαση στο Μητρώο του Γ.Γ. του Ο.Η.Ε. είναι πλήρης και ανοικτή στο κοινό. Το ίδιο ισχύει και για τα εθνικά Μητρώα των χωρών διαμέσου του ιστοτόπου της Υπηρεσίας των Ηνωμένων Εθνών για Υποθέσεις Εξωατμοσφαιρικού Διαστήματος (UNOOSA – United Nations Office for Outer Space Affairs), όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς ανατρέχοντας στον ιστότοπο, όπου η ίδρυση ενός εθνικού Μητρώου ανακοινώνεται με τη μορφή Ρηματικής Διακοίνωσης (Note Verbale) της Μόνιμης Αντιπροσωπείας κάθε κράτους στα Ηνωμένα Έθνη.

Συνεπώς, εκ των διατάξεων της παραπάνω Σύμβασης, η Ελλάδα υπόκειται σε διτλή δέσμευση ως προς την καταγραφή διαστημικών αντικειμένων, καθώς αφενός οφείλει να τηρεί εθνικό Μητρώο και αφετέρου να ενημερώνει τον Γ.Γ. του Ο.Η.Ε. για λογαριασμό του Μητρώου του Ο.Η.Ε. σχετικά με κάθε εκτοξευθέν στο Διάστημα αντικείμενο. Αυτομάτως σε αυτή την περίπτωση η Ελλάδα καθίσταται και Κράτος του Αρχείου (State of registry), εκτός από Κράτος εκτόξευσης (Launching state), σύμφωνα με το Άρθρο 1. Η Ελλάδα ως Κράτος του Αρχείου δύναται να παρέχει στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κατά διαστήματα οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία όσον αφορά κάποιο διαστημικό αντικείμενο του Μητρώου του (Άρθρο 4 §2), ενώ οφείλει και να ενημερώνει τον ίδιο για κάθε διαστημικό αντικείμενο που έχει πλέον τεθεί εκτός τροχιάς γύρω από τη Γη (Άρθρο 4 §3). Πέραν των ανωτέρω, η καταγραφή και η καταχώριση σε εθνικό Μητρώο εκάστου διαστημικού αντικειμένου από τη χώρα μας αποκτά και μια ιδιαίτερη χρησιμότητα καθώς δύναται να συνδεθεί με έτερο διεθνές κείμενο των Ηνωμένων Εθνών, τη «Συμφωνία για τη διάσωση αστροναυτών, την επιστροφή αστροναυτών και την επιστροφή αντικειμένων που έχουν εκτοξευθεί στο Εξωατμοσφαιρικό Διάστημα» (και η οποία έχει κυρωθεί από τη χώρα μας με το ν.δ. 189/1974 – ΦΕΚ Α' 350). Ειδικότερα, εστιάζοντας στο Άρθρο 5 της εν λόγω Συμφωνίας, σε περίπτωση που ένα Συμβαλλόμενο Μέρος (στην εν λόγω Συμφωνία) δεχθεί πληροφορίες για διαστημικό αντικείμενο ή τμήματα αυτού ή σε περίπτωση που διαστημικό αντικείμενο ή τμήματα αυτού εντοπιστούν σε έδαφος που δεν υπόκειται στη δικαιοδοσία της χώρας μας (ή στην ανοικτή θάλασσα ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος εκτός δικαιοδοσίας οποιουδήποτε άλλου κράτους), αυτό ενημερώνει την Αρχή εκτόξευσης (δηλαδή το Κράτος που είναι υπεύθυνο για την εκτόξευση, αλλά και μια διεθνής διακυβερνητική οργάνωση υπό σαφώς ορισμένες προϋποθέσεις δυνάμει του Άρθρου 6 της παραπάνω Συμφωνίας του ΟΗΕ) καθώς και τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Συνεπώς, δυνάμει της υποχρέωσης της χώρας μας να παρέχει κάθε πληροφορία στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών ως προς το διαστημικό αντικείμενό της και δεδομένου ότι και ο ίδιος τηρεί Μητρώο διαστημικών αντικειμένων, καθίσταται ευχερές για μια χώρα να αναζητήσει, εντοπίσει και να ανακτήσει διαστημικό αντικείμενο που τυχόν ανευρίσκεται σε τοποθεσία εκτός δικαιοδοσίας της.

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη το παραπάνω διεθνές θεσμικό πλαίσιο και τις δεσμεύσεις της Ελλάδας ως Κράτος Εκτόξευσης, στις διατάξεις του παρόντος και συγκεκριμένα της πρώτης παραγράφου καθιερώνεται η τήρηση εθνικού Μητρώου Διαστημικών Αντικειμένων στο

Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης. Στις διατάξεις της δεύτερης παραγράφου εκτίθενται αναλυτικά οι κανόνες που ισχύουν για την καταχώρηση πληροφοριών περί διαστημικών αντικειμένων στο οικείο Μητρώο με τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τόσο από την πλευρά του εκάστοτε φορέα όσο και από την πλευρά των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου.

Άρθρο 18 (Σύσταση ΔΕΚΟ με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ Α.Ε.»): Με το παρόν άρθρο ιδρύεται ελληνικός διαστημικός οργανισμός, με την μορφή ΔΕΚΟ και υπό την εποπτεία του Υπουργού Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης (εφεξής ο Υπουργός). Η διάρκεια του οργανισμού ορίζεται σε τριάντα (30) έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης του καταστατικού της και το μετοχικό κεφάλαιο ορίζεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, καταρτίζεται το προβλεπόμενο καταστατικό του οργανισμού και καταχωρίζεται στο ΓΕΜΗ σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Σκοπός του οργανισμού είναι ιδίως η διαμόρφωση πρότασης για την διαστημική στρατηγική, ο συντονισμός των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών, η συμμετοχή στην έρευνα και διαχείριση εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών διαστημικών προγραμμάτων, η συμβολή στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και των διαστημικών εφαρμογών, η ανάπτυξη της διεθνούς συνεργασίας καθώς και η επικοινωνία με διεθνείς διαστημικούς οργανισμούς, η εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου σε δορυφορικά αντικείμενα, καθώς και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε δορυφορικά και διαστημικά θέματα προς το Δημόσιο. Οι πόροι του οργανισμού προέρχονται από έσοδα από την εκμετάλλευση δικαιωμάτων, καθώς και συμβάσεων, από χορηγίες, έσοδα και χρηματοδοτήσεις από δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς πάσης φύσεως, Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους Διεθνείς Οργανισμούς. Μέρος του θετικού αποτελέσματος της οικονομικής διαχείρισης κάθε χρήσης του οργανισμού αποδίδεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό ως δημόσιο έσοδο.

Άρθρο 19 (Όργανα): Όργανα είναι η Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο (Πρόεδρος, Διευθύνων Σύμβουλος και Μέλη), οι αρμοδιότητες των οποίων θα καθορισθούν λεπτομερώς με το καταστατικό. Τα μέλη του ΔΣ πρέπει να διαθέτουν ιδιαίτερο κύρος, μακροχρόνια εμπειρία και αυξημένα προσόντα στο πεδίο του Διαστήματος. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να αναθέτει το χειρισμό ιδιαίτερων ζητημάτων σε εξειδικευμένους επιστήμονες, οι οποίοι δεν ανήκουν στο κύριο προσωπικό του οργανισμού.

Άρθρο 20 (Εσωτερικοί Κανονισμοί): Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου καταρτίζεται εσωτερικός κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας και ασφαλείας, όπου ειδικότερα ρυθμίζεται η διάρθρωση των Διευθύνσεων, η κατανομή αρμοδιοτήτων, ο αριθμός των θέσεων προσωπικού, τα προσόντα, οι όροι πρόσληψης, η βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη, ως και το πειθαρχικό δίκαιο του προσωπικού.

Άρθρο 21 (Θέματα Προσωπικού): Με το παρόν άρθρο ρυθμίζονται θέματα τακτικής και επείγουσας στελέχωσης του οργανισμού, με το κατάλληλα εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό που μπορεί να γίνει με αποσπάσεις στελεχών του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης ή άλλων Υπουργείων καθώς και νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Άρθρο 22 (Προνόμια - φορολογικές απαλλαγές): Ο οργανισμός απολαμβάνει όλων των προνομίων του Δημοσίου και απαλλάσσεται από την καταβολή δασμών, άμεσων ή έμμεσων φόρων, εισφορών υπέρ τρίτων και τελών οποιασδήποτε φύσεως.

Άρθρο 23 (Λύση - εκκαθάριση): Με το παρόν άρθρο ρυθμίζονται θέματα λύσεως και εκκαθαρίσεως του οργανισμού.

Άρθρο 24 (Θέματα ελέγχου, εποπτείας και διαφάνειας): Με το παρόν άρθρο ρυθμίζονται θέματα διαφάνειας καθώς και η διαδικασία ελέγχου και εποπτείας του οργανισμού.

Άρθρο 25 (Διατάξεις περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών): Με το παρόν άρθρο προστίθεται αρμοδιότητα του Υπουργού για να καταστεί ευχερέστερο το έργο του και κατά την διαχείριση του αποθεματικού του άρθρου 75 παρ. 6 του ν. 4070/12, συγκροτείται Συμβούλιο Διαστημικής Πολιτικής με συμβουλευτικά καθήκοντα προς τον Υπουργό, δίδεται η δυνατότητα στην ΕΕΤΤ να απασχολεί φοιτητές για την ταχύτερη διεκπεραίωση του έργου της, ενώ διευκρινίζεται ο αριθμός των καρτών ταυτότητας συνδρομητή σε σχέση με τους παρόχους και η έναρξη ισχύος των σχετικών διατάξεων.

Άρθρο 26 (Διατάξεις περί ταχυδρομείων): Με το παρόν άρθρο γίνονται προσθήκες στις κείμενες διατάξεις για να γίνεται βέλτιστος έλεγχος στην εποπτεία και στον έλεγχο των ταχυδρομικών υπηρεσιών .

Άρθρο 27 (Παιδικές Κατασκηνώσεις): Με το παρόν άρθρο καλύπτονται οι δαπάνες παιδικών κατασκηνώσεων για τα τέκνα των εργαζομένων του Υπουργείου.

Άρθρο 28 (δορυφορική χωρητικότητα): Με το παρόν άρθρο ρυθμίζονται θέματα δορυφορικής χωρητικότητας για την κάλυψη υπηρεσιών ευρυεκπομπής καθώς και διαχείρισης διαστημικών θεμάτων σύμφωνα με τις διαδικασίες που θέτει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος

Αθήνα 19 Νοεμβρίου 2017

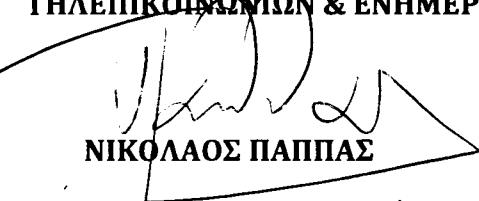
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ,
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩΝ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΠΑΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΣΩΤΗΡΑΚΗΣ ΦΑΜΕΛΟΥ

- 12 -

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΝΑΤΣΙΟΥ